

СЕЉАК

ЛИСТ ЗА ПРЕПОРОД СЕЛА

Зло у нарава и болест у телу лакша
је спречити него лечити.
Нарав — васпитањем,
Тело — неговањем.

Год. 1 — Број 13.
МАЛО ЦРНИЋЕ п. Пожаревац
15 маја 1935 год.

Издаје и сарађује: КЛУБ МЛАДИХ ЉУДИ СА БЕЛА

Власник и уредник: СВЕТОМИР С. МИЛАДИНОВИЋ, земљорад.

ИЗЛАЗИ:
СВАКОГ 1 И 15 У МЕСЕЦУ
ПРЕТПЛАТА:
за годину 20 дин., за пола год. 12 дин.

Пољопривредна просвета је најважнији чинилац за побољшање пољопривредних производа

Квалитет пољопривредних производа може се подићи само уз рационалну примену савршеније технике у пољопривредној производњи. Ту пак савршенију технику има да примени пољопривредник на своје поседу. Човек, пољопривредник је тај, који управља оним трима живим машинама, које искоришћава у своју корист, а на име: **земљом** у којој се под утицајем сићушних живих организма припрема биљна храна; **биљком**, која на један врло сложен начин прерађује материје из земље и ваздуха, стварајући разноврсне производе за човека и стоку; и **животињом**, која са својим врло сложеним организмом прерађује биљну сировину, добијену обрадом земље у месо, млеко, маст, вуну и друге производе. А руковање са тим живим машинама у данашње време непрестаних техничких промена, које су последица развића и напретка науке и научних истраживања и економских промена, у којима главну улогу игра капитал, далеко је тежи него рад обичним, мртвим индустријским машинама. Биљке и животиње су живе машине, које човек својим знањем, умешношћу и способношћу треба да изабере, подеси, поправи и усаврши, а према средини, земљи, на коју он може такође много да утиче те да би од њих добио што боље производе. Он, човек, пољопривредник је према томе тај који је први и најважнији чинилац у поправци и усавршавању квалитета пољопривредних производа. А у колико је он сам боље обрађен, упућен, обучен и оспособљен, у толико ће свакако и са више успеха знати и умети искоришћавати те своје машине, односно примењивати савршенију технику и за њихову поправку и за добијање помоћу њих квалитативне производње, какву данашње време тражи. **Није могуће преобразити њиву, ако се најпре не преобрази онај, који је обрађује, ако се дакле пољопривредник, његов интелекат његов менталитет не побољша.**

Школа је та установа, која поправља, просвећује и оспособљава привредника за његово занимање. Она је та, која од пољопривредног подмлатка има да ствара јаке и моћне јединке, будуће пољопривреднике од рада и иницијативе, који ће бити у стању да користећи се стеченим савременим знањем и напредном праксом брже поправљају и више појевтињавају и лакше подешавају своју производњу према тржишним погодбама. Значај пољопривредног васпитања истиче се нарочито сада, баш с обзиром на потребу квалитативне производње у толико пре што је пољопривредна просвета најважнији основ сваког пољопривредног напретка,

Очи радног народа на селу све се више и више управљају на школе, на заводе за истраживања и проучавања и школоване пољопривреднике да му пруже потпуније знање и спрему, како би у својој сеоској привреди створио јаче из-

воре за подмирење својих животних потреба, да му покажу путеве, који ће га водити сигурној будућности.

Већи број пољопривредних школа и завода за истраживања и испитивања, њихова боља подешеност потребама сеоског народа и њихова ефикаснија служба селу и сеоској привреди, потребнији су у данашње време нашој земљи више него икада.

Значајна улога сеоске жене као производног чиниоца и сарадника пољопривредника на сеоском газдинству неминовно захтева у данашње време да се и женском подмлатку на селу посвети већа пажња, те да се и он као и мушки подмладак боље спрема за свој будући позив. *Борба против кризе истражи удвојену, а при њом припремљену и обучену снагу на сеоском поседу, и пољопривредника као домаћина и његове жене као домаћице*, те да би и удвојеним напором не само поправили своју производњу него још били у стању да стварају и нова врела прихода на своје сеоском газдинству.

Да ли имамо довољан број правих домаћичких школа, подешеним потребама села и сеоског рада и живота? Да ли домаћички течајеви онако како се они сада организују дају довољну практичну спрему сеоским девојкама за будуће сеоске домаћице? Да ли је припрема за учитељице и њихов утицај на поправку сеоске жене и њеног рада на сеоском дому одговара данашњим потребама? И то су све питања која траже озбиљна проучавања и хитне одговоре.

Постоји на нашем селу велика већина и мушкога и женског света, која није прошла нити може проћи кроз сталне пољопривредне школе. И тај свет мора се упућивати нарочитим покретним школама које ће ићи њему, на напреднији и савршенији рад и на боље прилагођавање његове привреде с једне стране напретцима науке и технике и с друге стране погодбама тржишта. И потреба за једним системом сталног поучавања, обавештавања и помагања и људи и жена и деца, дакле, свих продуктивних снага на селу, другим речима *једна додро организована пољопривредна служба у народу*, која ће помоћу подесних метода осветљавати широким сељачким масама путеве ка напреднијој и пробитачнијој пољопривреди никад се више није осећала него у дачашње време.

Зато, посвећујемо пажњу овим питањима, која су у вези са просвећивањем и оспособљавањем пољопривредника за његово занимање, јер од њих зависи напредак и процват.

Др. Вел. Стојковић,

Боримо се против туберкулозе

У нашој земљи по званичним статистикама умрло је од туберкулозе.

1924. године	38.082
1915. године	35.806
1926. године	36.913
1927. године	38.025
1928. године	38.580
1829. године	41.349

другим речима; у нашој земљи умире сваке године око 40.000 становника од туберкулозе. Кад се узме још, да од ње болује сваки десети становник онда болује укупно око један милион и триста хиљада. Уз то можемо још рачунати да је најмање 200.000 болесника са отвореном туберкулозом, а то су они најопаснији, који кашљући и пљујући на све стране избацују своје милијарде клица сејући и ширећи и даље ову страшну пустош. Што је још најжалосније туберкулоза покоси своје жртве у најбољем добу обично између 20 и 30 године.

Ако ове бројке смрти од туберкулозе код нас упоредимо са стањем смртности у другим земљама видећемо да су готово сви народи успели да смање и сузбију умирања борби противу ове немани.

Међу најважнија сретства за борбу јесу: здравствено просвећивање народа путем предавања, новина, филмова, течајева, школа путујућих саветника, који би упознавали народ са начином зараживања и страхотама пустошења ове болести, као и упућивањем на правилан начин живота и исхране, који су најсигурнија брана.

Друга сретства су подизање од стране државе противтуберкулозних установа, болница, сенаторијума, опоравишта за уклањање болесних од здравих и њихово лечење.

Туберкулоза сатире наш народ.

Ми се у масама рађамо, али нас у масама коси туберкулоза и раздире живот. Док дивни предели наше земље, створени за лечење грудоболних, остају неискоришћени. Исто онако као што хиљаде школованих синова овога народа стоје неактивних за борбу са овим народним злом.

Како се у току овога месеца одржавају у целој земљи дани пропаганде за борбу противу туберкулозе ми позивамо народ да листом крене под заставу лиге јер само заједничким снагама може се спречити и излечити ова зла.

Помозимо Лигу за борбу против туберкулозе и последњим новчићем.

А од државе захтевајмо да не гледа скрштених руку пропагандну борбу, борбу летцима и брошурама, него нека подиже установе по земљи и народу за лечење и спречавање.

А она то може. Нека смањи сувишну администрацију, нека укине писарску и репрезентативну службу Министарства соц. политике и народног здравља, па од тих уштеда сваке године подигне бар коју болницу, санаторијум, станицу за лечење и сузбијање туберкулозе и учини их приступачним најшири народним слојевима.

Тако би била права и успешна борба противу највећег економског и друштвеног зла и утамањивача народа: туберкулозе.

„Борба противу туберкулозе имаће тек онда успеха, кад сви буду знали шта им ваља против ње чинити.“

„Јектика—туберкулоза је не само излечива болест, него је она у своме зачетку једна од оних болести, које се најлакше лече.“

„Ко не прима савет, и ко крије болест, за њега нема лека.“

„Док има помоћи на земљи не шаље је Бог с неба.“

Развијајмо класну свест код сељака

Да би се наше сеоске масе културно и економски подигле, потребно је, васпитавати је и просвећивати је у сваком правцу људске делатности.

Да би се ово постигло потребно је у првом реду заинтересовати сеоске масе, да време у коме оне данас живе и време у коме су оне раније живеле није свеједно, и да данашње време тражи сасвим нове путеве, нов систем у друштву, нов поредак у народу, па тек да се данашњи живот упореди са оним ранијим животом, од кога су те масе, односно наши стари, уживали сву благодет, коју им је ондашње време давало и ако у то доба није било ни културе ни образовања и т. д.

До данас је то питање било на последњем месту, јер су поједине класе људи налазиле, да није потребно васпитавати сеоске масе из тог разлога, што су оне најмногобројније, које би после, кад постану способне за живот свој и своје класе, одвојиле би се од свих других, које им сметају и биле на штету осталим мањим класама које владају у данашњем друштву.

Но, ово је сасвим погрешно разумевање тих других мањих класа, јер сеоске класе не траже диктатуру (кад постану способне) и над осталим класама, већ само пуну заштиту своје класе, а свака класа треба да се побрине за себе а не и за друге, као што је то данашњи случај код нас.

Ми данас преживљујемо тешке дане, па није чудо за то, јер нашу сеоску и најмногобројнију класу заступају људи, који ни из далека не познају наш сеоски живот. И откуда ти људи могу да осете и наше потребе на селу, јер их не интересује то, већ само њихове личне потребе и потребе њихове класе.

И зато је ова сеоска и најмногобројнија класа, увек била на најнижем ступњу културе, која је распарчана, разједињена, разрођена и неударена увек била у служби тих мањих класа, које су је немилосрдно експлоатисале у сваком погледу, а то им је било најлакше кроз политичке партије, које су данас изгубиле ону

вредност коју су раније имале, јер се је народ односно ова класа људи уверила, да јој старе политичке партије нису донеле никаквих корисних и позитивних резултата, за бољи живот.

Данас пак, када је прека потреба да се ова сеоска класа заштити и омогући јој се боља будућност, јер нас време за то гони и то мора бити, треба свим силама настати да се она, као што горе рекосмо, спреми и регрутује и то само од млађе генерације, која ће да се потпуно изгради у духу и руху према потребама данашњег времена.

Лист „Сељак“ још у почетку свога излагања, ставио је себи у задатак да ради на препороду села у сваком правцу: и културном и економском и здравственом и финансиском и политичком. Да проповеда и пише све оно што би тој класи користило; да бодри, да указује путеве којима треба ићи, да шири братство и љубав међу свима и свакоме, јер наша сеоска класа нема разлога да буде подвојена, нема разлога да буде разрођена, нема разлога да буде недружена, јер су јој интереси једни исти, јер јој је посао један исти, јер исту муку муче. И да своје право место извојује својом класном свешћу, коју одева ти љубављу, а не мржњом према другима. Сељачка класа ће заузети своје припадајуће место свешћу негованом на љубави и уверењу у своју снагу и своје право најмногбројнијега.

С.

Наша пољопривреда и немани

Од свих грана људскога рада код нас, наша пољопривреда је прво на нишану свакоме злу. Она је на удару и људских и природних немани. Њу прво нађу и лопов, и пацов, и облак, и олуја са прашљивим ветром. Са ње очеруна ко наиђе. А откуд пођеш на њу дођеш.

Једино нашу пољопривреду не заобилазе пустоши.

А није чудо. Пољопривреде у нас јесте разграђено богатство, само себи остављено добро, добро без чувара и градинара.

Овако како се досад мислило и редовало на одговорним местима наша пољопривреда личи на онај велики, бујни извор лене и обилне воде, који се без реда на све стране разлива, правећи где и каљуге, а где и устајале баре и мочвари. Јер је домаћин тако то пустио. А да би могао да пуни само своје крчаге он је на једном камену начинио јевтину лулу да кроз њу цури толики млаз, колико је довољно за њега. Ако би, пак, какво „звере“ покварило лулу, домаћин би узајмљивао воду са комшијских бунара, док не стигне да угради другу букову лулу и вода процури старом мером и начином. Често се дешава да домаћин учини какве измене. Оне би се састојале у томе, што лулу пренесе на друго место, на други камен.

И тако годинама, док избор плаче за појилима.

Ми производимо само жита. Наиђе неман: суша, поплава, рђа, нови намети и ми падамо покошени бедом и очајем. Идућу годину обележимо производњом стоке. Неман заразе, неплаћеног данка, нова администрација притисну, смрве и збришу. Бацамо се на воћарење. Неупућени, саветима непомогнути, дуговима и порезама опколени и стешњени ми посрнемо, паднемо и зајаучемо осиромашени и упропашћени.

Али, ипак, доспемо и стекнемо да накапљемо у државну ведрину.

Државна ведрица није никад пресушила. Увек се нашло за толико да нацури и напуни је. А док је она пуна, дотле — по садашњем схватању — неће имати потребе да се мења

стање. Зато се досад није ни мислило ни предузимало ма шта за планску и рационалну производњу.

Тек кад пресуши државна ведрица, онда се пољопривредник може надати и бризи и нези и непрекидном старању.

Зато се ми пољопривредници, да би смо се спасли страшних и прождрљивих немани и скренули на себе пажњу и старање, морамо побринути:

Или да на крмилу наше пољопривреде дођу људи, који морају бити оличење способности за то водеће место, оличење морала, вредноће и љубави према најбројнијем и најважнијем чиниоцу у животу државне заједнице: пољопривреднику.

Јер наша пољопривреда коју су сколиле разне немани је извор опстанка свију нас. Она мора да обезбеди човечан живот свима нама, за свих петнајест милиона југословенског живља.

А таква ће бити, ако се за њу уложи сва морална и материјална средства државе.

Да би се постигао тај циљ, не треба бирати сретства, мора се насрнути на многе данашње препреке, јер милиони траже хлеба, спасења и живота од пољопривреде.

Издаја у задругарству

Подјармљени положај радног народа у држави, експлоататорске кверге шпекуланата над произвођачима и потрошачима, неправда капитализма над радом, неморал владајућих класа и трговина народним вредностима, учинили су да се роди најродољубивија и најчовечнија мисао код ових робова „Сви за једног, један за све“ у борби за правду и слободу, за узимање својих послова у своје руке, за ковање своје среће и судбине својим рукама.

Задругарство је тада угледало свет.

Жудња за економском независношћу, за друштвеном правдом и слободом, за моралном чистотом окупала је мале угњетаче људе око ослободилачког барјака и у они су кренули у бој.

Свој циљ су назвали: *Задругарство*, свој пут: *Задружни пут*, своју борбу: *за друга друг*, своја одморишта, домове назвали су: *задруге*, а своју заједницу: *задружна држава*, у којој би основно начело било: *у добру као и злу сви за једног а један за све*.

Пре 40 година од прилике у нашој земљи пробудила се свест економских робова о спасењу. Свест је створила задругарство. Задругарство је борбом себи утрло пут. На путу је саградило своје мале хелије рада и морала. Хелије су се плодиле и родиле.

У борби *за друга друг* било је напора, било неверних Тома, било љутих противника, али се стопа по стопа освајала, свест по свест будила и сједињавала у једну заједничку — задружну.

Свест је борила битку, а и време и прилике у друштву ишле су на руку развијању, ширењу, напредовању спасоносног покрета радног народа, народа рада и морала.

И освојене су биле све позиције. Остала је још једна, последња, коначна: *преузимање државе и стварање задружне државе*, државе у којој би рад, способност и морал били услов свакоме члану да може да живи и напредује.

У велики и снажни задружни брод, који је прилазио својој луци гордо победоносно, треснуо је свом силином беса из тмурног и олујног неба гром....

Уместо пута — беспуте.

Уместо за друга друг — друг противу друга.

Уместо задруга — нахерени тремови за склониште покислих и посрнутих

Је ли наш задружни брод у борби са буром потонуо? Јесмо ли ми задругари бродоломци?

Не.

Гром није могао да уништи железни и снабдевени задружни брод.

Бура није успела да смањи способност и послушност бродских машина.

Брод је задесила на пучини само издаја, издаја.

Једна група лажних морвара уништила је крму и поцепала путоказну карту, па се заклоњена мраком укрцала у један чамац и похитала туђој обали да наплате издају и отуд пошаљу паљбу топова.

Брод је без команде, али не без снаге отпорности.

Брод је на пучини пред луком.

На њему се врши последња и најважнија задаћа над широком и дубоком утробом мора: преглед путника, особља и еспапа са пртљазима.

Штене из једне пожаревачке јазбине

У албум С.т.шћа.

По соју припадало је племенитој животињи и од њега је требало да постане питомо и добро керче, а доцније мудри и правични пас од расе.

Али случај је хтео да се његова племенитост окоти у једној мрачној, прљавој, тајанственој рупи — **јазбини пожаревачких подказивача и уцењивача** — и данас од њега постане штене са подвијеним репом, подмукло и дрско, а склоно и да олиже сваки пањ свих могућих касапница у земљи.

Да се оштенило међу медведима чинило би исто што и медведи.

Племенито порекло учинило је да штене добије спољни изглед, који није изазвао сумњу и неповерење, и зато се многи пролазници нису гадили његовог сумљивог мириса, но су га покатошто миловали и задржавали се крај њега.

И колико се њих преварило тако, пролазећи поред пожаревачког парка и гледајући га сажаливо и благо где стоји пред јазбином: мршаво, испијено и као изнурено од отровне мемле, мрака и ђубрета рупе.

Нико га није мимоишао, а да му није бар пожеleo бољи положај.

Али, нико није остао да га то штене ни крива ни дужна у мраку није налајало или подмукло ујело и кришом се увукло у јазбину к друштву.

А смрдљива и мрачна јазбина крила је у себи и двоножње животиње, којима су требала напуштена штенад са лепим спољашним изгледом да би их затровали шпијунском, подказивачком дресуром и ставили у службу својих поганих планова.

Тако се и овом штенету једног дана „поправио“ положај.

Научили су га да се умиљава око имућних госа и да им лиже дланове и обућу.

Затим су му о врат метнули новинарски линтар, умили га и очешљали и са дресерском вештином упутили да њушка свуда и око свакога и где треба да олаје ту да лане, а где потреба захтева ту и да уједе, али само неопажено и подмукло.

Данас се то штене са новинарским линтром око врата виђа свуда и на сваком месту: на улици, у механи, у друштву свих и свакога, јер његов лепи изглед му то омогућава.

Ту скоро су га видели и у возу Пожаревац-Београд где једном госи лиже ципелу и умиљава се осећајући по њуху своје дресуре да је тај госа богат и на положају.

Да би доказало своју верност насрнуло је на првог путника и почело да олајава све редом и оне што путују и оне што су остали дома, што не путују.

Госа га је наградио миловањем и повео га у Београд да му да олиже господско посуђе са његове позадружне трпезе.

Отуд ће се вратити у Пожаревац, у јазбину и донети друштву какву недоглодану кост, а потом продужити са умиљатим изгледом свој псећи задатак на другом крају, код новог госе, док се не открије јазбина у центру града и не побије и разјури мафија.

Да ли зна штене (које ће постати одвратна цукла) да ће му завршетак бити конач и сметлиште?

Свакако зна, али верује да то дуго неће бити, јер се намножила у овој земљи и много сличних јазбина и много подмукле звераци, а да је мало остало неизуједаних који једино могу да их тамане, јер они „које су змије уједале и гуштера ће се плашити“ во вјеки — вели ова псећа дружба.

Борићемо се ма где били и ма где нас прашљиви вихор бацио противу оваквих јазбина до потпуног истребљења. Мишице ћемо спремити и за њихове уједе, али и за дебеле буце, којима ћемо смрскати њихове планове и смрдљиве чељусти.

То нека им је одговор на њихов лавез.

П.

Народне пословице

Прави се човек узда у правду, а лукави у лаж.

Говори истину макар и дан не живео.

Поштење је претежније од новца.

Криво стечено кратко уживање,

Што су леђа грбавија, то је бразда правија.

Плуг и брана свачија су храна.

Све за част, а част ни за шта.

Запамтите!

„Сељак“ је први и једини лист, који излази у селу и у коме сарађују сељаци, сем мањих изузетака, где велики пријатељи села и сеоског живота шаљу своје рукописе, које ми са благодарношћу примамо и штампамо.

„Сељак“ је једини сеоски и независан лист у нашој земљи и не служи интересима појединаца, већ интересима целине Југословенског живља, Стога може с правом бележити и жигосати све оно што би ишло на штету и уштрб њиховог живота.

Пажња читаоцима „Сељака“

Лист „Сељак“ живи и издржава се само од претлате својих читаоца. Како већи број читаоца ни до данас нису измирили своју дужну претплату на лист, и ако су редовно примали исти, а већина њих је у исто време изјавила, да им се лист и даље шаље, то смо принуђени да сваком ономе, ко не буде у најкраћем року послао претплату, обуставимо даље слање листа.

Уред.